

פנימיות

מחשבת החסידות לעולם התורה

95

אלול
ה'תשע"ח

פשוט להודות

על חשיבותה של ההודאה לה', על יהודים פשוטים ועל הגאולה
• סיפור מימי הבעל-שם-טוב ולקחו

ערבית היה טועם חתיכת לחם טבולה במים. כשנכנס אליו הבעש"ט, שאלו למצב בריאותו, ואם יש לו את כל מה שהוא צריך? הגאון לא שם ליבו אל הבעש"ט שהיה לבוש כיהודי פשוט, אך הבעש"ט חזר על שאלתו כמה פעמים, עד שהגאון נתקף בחרון אף, והחוזה לבעש"ט בידו אל הדלת, כלומר, שיצא. אמר לו הבעש"ט: רבי, מדוע אינכם נותנים לקדוש ברוך הוא את פרנסתו?

הדברים בלבלו את הגאון, שלא הבין איזה פרנסה צריכים לתת לקדוש ברוך הוא.

הסביר לו הבעש"ט, שזהו פירוש הפסוק "ואתה קדוש יושב תהלות ישראל". על איזו פרנסה יושב הקדוש ברוך הוא כביכול? על תהלות ישראל, על השבחים שבני ישראל משבחים אותו עבור הבריאות והפרנסה שה' נותן להם.

שבח על גשמיות

מדוע לא שאל אותו הבעש"ט על לימודיו? כיצד הוא מצליח ללמוד זמן רב כל כך בפרישות וטהרה? דבר שהיה מעורר את הגאון לשבח את ה' על מצבו הרוחני.

ביאר הרבי הרי"צ באחד ממאמריו, שתכלית הבריאה הוא דירה לו יתברך בתחתונים, ודירה זו נעשית לקדוש ברוך הוא דווקא על ידי שיהודי מרגיש שצרכיו הגשמיים הם מאת ה', והוא מודה לה' על כך.

מודים ונגאלים

הרבי מלך המשיח אומר, שההודאה לה' על עניינינו הגשמיים והניסים שנעשים עמנו, הוא דבר הנוגע לביאת משיח צדקנו.

וכפי שהגמרא אומרת ש"בקש הקב"ה לעשות חזקיה משיח.. אמרה מידת הדין.. לא אמר שירה לפניך, תעשהו משיח??".

צריכה להיות ההכרה וההודאה והשבח לה' על הניסים שהוא עושה, ולפרסם זאת אצל עצמו ואצל הזולת, ובכל מקום ומקום.

ובזכות ההודאה על הניסים, ובעצם, על כל עניינינו הגשמיים שבכל יום ויום, נזכה לביאת המשיח תיכף ומיד ממש, אמר!

סיפר הבעש"ט – וחיך על שפתיו. זו הייתה הפעם הראשונה שזכיתי לגילויי בהיותי לבד, והתפלאתי מאוד. לא יכולתי לפרש את חיוכו של אליהו הנביא.

רעש פשוט

אמר לי אליהו הנביא:

אתה מתייגע לכוון את הייחודים המתאימים בפסוקי התהילים, ואילו אהרן שלמה הפונדקאי זלטרע רבקה זוגתו, אינם יודעים את הייחודים של "ברוך הוא ומבורך לעולם ועד", ו"ברוך יהיה שמו הקדוש". עליך לדעת, כי נחת רוח רב יש בשמים, מהשבח של האנשים

מדוע לא שאל אותו הבעל-שם-טוב על לימודיו? כיצד הוא מצליח ללמוד זמן רב כל כך בפרישות וטהרה? דבר שהיה מעורר את הגאון לשבח את ה' על מצבו הרוחני..

הפשוטים, והשבח והתהילה שלהם רועשים בכל העולמות העליונים, הרבה יותר מייחודי הצדיקים.

מאז – סיפר הבעש"ט – לקחתי לי דרך בעבודה להשתדל שיהודים יאמרו דברי שבח לה', על ידי שתמיד הייתי שואל אותם על מצב בריאותם, על מצב בריאות ילדיהם, ועל פרנסתם.

פרנסתו של הקב"ה

פעם אחת בא הבעש"ט לשוב מסוים, בו גר יהודי קשיש, תלמיד חכם גדול ופרוש מכל ענייני העולם. למעלה מחמישים שנה למד תורה יומם ולילה בפרישות ובקדושה, כל ימיו בתענית, עטור בטלית ותפילין, ורק אחרי

ח"י אלול הוא יום הולדתם של שני המאורות הגדולים – רבי ישראל בעל שם טוב, מחוללה של תנועת החסידות בשנת נח"ת, והאדמו"ר הזקן – רבי שניאור זלמן מליאדי – בעל התניא, מייסד חסידות חב"ד, בשנת קה"ת.

תאריך זה הוא גם יום הסתלקותו של המהר"ל מפראג.

אצל הבעש"ט עצמו, אירעו בתאריך זה עצמו כמה דברים:

כאמור, בח"י אלול ה'תנ"ח, נולד הבעש"ט. בח"י אלול שנת תפ"ד – בהיותו בן כ"ו שנים, החל מורו ורבו אחיה השילוני ללמדו את המאור שבתורת הנגלה והקבלה כמו שלומדים בגן עדן, ובח"י אלול תצ"ד – בהיותו בן ל"ו, נתגלה הבעל שם טוב – על פי דרישת מורו ורבו – כעושה נפלאות ומגלה עמוקות.

מדוע חיך אליהו הנביא?

באחת ההזדמנויות, סיפר הבעש"ט על מאורע מכונן בחייו, שאירע אף הוא בח"י אלול שנת תע"ד – ביום הולדתו הששה-עשר:

בהיותי פחות מגיל שש עשרה, כבר הייתה לי ידיעה גדולה בקבלה.

ביום ההולדת שלי, הייתי בשוב קטן. בעל הבית היה יהודי פשוט בתכלית, שבקושי ידע את פירוש מילות התפילה, אבל הוא היה ירא שמים גדול, והיה רגיל לומר על כל דבר "ברוך הוא ומבורך לעולם ועד", ואילו זוגתו הפונדקית הייתה רגילה לומר "ברוך יהיה שמו הקדוש".

באותו יום יצאתי להתבודד בשדה, כפי סדר הקדמונים ביום ההולדת, ובעת ההתבודדות, אמרתי תהילים ועסקתי בייחודי שמות קדושים.

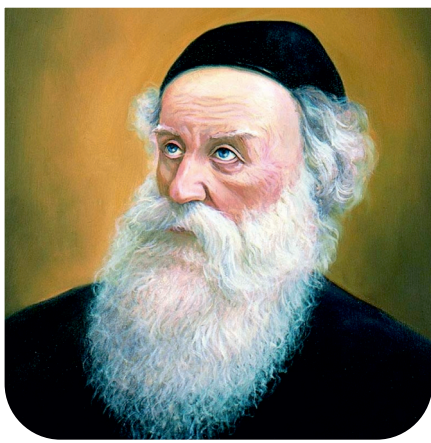
הייתי שקוע בענייני, ולא הרגשתי מהנעשה מסביב. פתאום ראיתי את אליהו הנביא –

יוצא לאור על ידי

אור תורת החסידות - מרכז איגוד תלמידי הישיבות באה"ק
ת"ד 18, כפר חב"ד 6084000, טל' 03-5785302, פקס' 076-5100470
הנהלה: הרב מנחם פרלשטיין, הרב שמואל פרלשטיין
עריכה: הרב יוסף אברהם פיזם • דוא"ל: merkazato@gmail.com

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

תמונת חזקוני זצ"ל

יהודי עם שני אורות

מה הוא עניינם של שני האורות? ומדוע אין מדליקין את המנורה שכתבה בימי משה ובימי שלמה, אלא ממתינים? • מה נעלה כל כך דווקא בגוף הגשמי של היהודי? והאם אור הנשמה יכול להאיר בגוף כבר בימינו אלה – בסוף זמן הגלות? • אלומות אור ממאמר חסידות מיוחד על ה"שני אור" שבכל יהודי

אור ישראל

מהו אם כן "באור נראה אור", איזה אור נעלה מתגלה על ידי אור התורה?

הכוונה היא לעם ישראל. כי שרש ישראל הוא למעלה משורש התורה, כפי שמוכח ב"תנא דבי אליהו", מהנאמר "צו את בני ישראל", שמכך התורה היא ציווי עבור עם ישראל, ישנה הוכחה שישראל קדמו לתורה.

אלא שנשמות ישראל נשתלשלו וירדו להיות מציאות בפני עצמה, כמו בן, שהוא מציאות נפרדת מהאב. אבל התורה גם כפי שהיא למטה, היא נשארה מאוחדת עם ה' יתברך.

זוה הפירוש של הפסוק "באור נראה אור", שעל ידי התורה ("אור") מתגלה שהשרש של עם ישראל נעלה יותר ("נראה אור").

מעלת הגוף הנבחר

בדומה לכך, יש לבאר את הפסוק "קומי אורי כי בא אורך". "אורך" הוא האור של ישראל עצמם, כלומר, נשמתם. ו"קומי אורי" היינו, גילוי מעלת הגוף של היהודי.

כי הגם שהנשמה של כל יהודי היא "בן" של ה', מכל מקום, אהבה זו של ה' קשורה במעלה מסויימת, בכך שאנו בנים למקום, ולכן אינה יכולה להיות מעצמותו יתברך ממש. דווקא הקשר בין ה' לגוף של כל יהודי הוא מעצמותו של ה', בגלל שה' בחר בבחירה חפשית בגוף של עם ישראל.

אמנם, מעלת הגוף היהודי היא בהעלם, ומעלת הנשמה היא בגלוי. ועל ידי אור הנשמה שעובדת בגוף ומאירה אותו, מתגלה עניין נעלה יותר מהאור של הנשמה, מעלת הגוף היהודי שבו היא בחירת העצמות.

בגוף הזה ובזמן הזה

הרבי הרי"צ מבאר במאמרו, שאת הפסוק "כי עמך מקור חיים באורך נראה אור", ה' אומר לעם ישראל בזמן הגלות.

ואם כן, לפי דברי המדרש הנ"ל שמשווים בין פסוק זה לפסוק "קומי אורי", מובן שגם בזמן הגלות, אפשרי וצריך להיות העניין ד"קומי אורי", שהנשמה עצמה תאיר, וגם תגלה את מעלת הגוף.

ועל ידי מעשינו ועבודתנו בגלות, זוכים ל"קומי אורי כי בא אורך" כפשוטו (שכבר בא), לגאולה אמיתית ושלמה, ובאופן של זריזות, כסיום ההפטרה "אחישנה".

(ע"פ ד"ה קומי אורי, ספר המאמרים מלוטק ח"ג ע' רעג ואילך)

אורות נעלים

מהם שני העניינים הנרמזים בפסוק "באור נראה אור" (על ידי האור שלך נראה אור נוסף)?

מבואר בחסידות, ש"אורך" של הקב"ה היא התורה, כמו שנאמר "כי נר מצוה ותורה אור". והאור שרואים על ידי אור התורה הוא נעלה יותר.

אור התורה הוא נעלה מאוד. על פי תורת הסוד, מעל ומעבר לעולמנו הגשמי, ישנם ארבע עולמות רוחניים, עשיה, יצירה, בריאה, אצילות. בעולמות אלו מאיר אור רוחני נעלה הנקרא "ממלא כל עלמין" (ממלא את כל העולמות). מקורם של עולמות אלו, הוא למעלה מהם, באור נעלה מאוד הנקרא אור הסובב כל עלמין (מקיף את כל העולמות).

אמנם, משמו של האור "סובב כל עלמין", מובן שיש לו עדיין שייכות מסויימת לעולמות, שלכן הוא נקרא "מקור חיים", כלומר, מקור חיות העולמות.

אור התורה הוא נעלה עוד יותר, הוא אור של הקב"ה, והוא למעלה לגמרי משייכות לעולמות. וכמו אור, שאין לו מציאות משל עצמו, וכל מציאותו היא להאיר ולגלות את מקורו, כך גם אורו של הקב"ה אינו מציאות לעצמו, וממילא אינו יכול להיות מקור לדבר אחר.

נעם האור

אור זה הוא אור אין סוף שלפני הצמצום הראשון (המובא בכתבי האריז"ל). ובאור אין סוף שלפני הצמצום, שתי מדרגות כלליות: (א) עצם האור. (ב) התפשטות האור.

והנה התפשטות האור לפני הצמצום אינה מוכרחת ח"ו, ומכיוון שכך מובן שההתפשטות של אור אין סוף שלפני הצמצום, יש לה איזו כוונה לצורך הגילויים שלאחרי הצמצום.

אבל אור התורה הוא נעלה יותר, וכמו שמציאות התורה אינה לצורך העולמות, אלא להיפך, כל התהוות העולמות הוא בשביל התורה, כך הוא עצם אורו של הקב"ה, שאינו לצורך דבר אחר.

"קומי אורי כי בא אורך, וכבוד ה' עליך זרח". הפסוק הזה הוא הפותח את ההפטרה השישית, מתוך שבע "הפטרות הנחמה" שקוראים בין תשעה באב לראש השנה. ח"י אלול חל תמיד בימים הסמוכים לקריאת הפטרה זו.

בח"י אלול תק"ה, ביום הולדת האדמו"ר הזקן, שהיה כמו קביעות שנה זו – ביום הרביעי – אמר הבעל-שם-טוב לתלמידיו, אשר "ביום הרביעי שבו נתלו המאורות, הנה ביום הרביעי של קומי אורי, ירדה נשמה חדשה, שתאיר את העולם בתורת הגולה והחסידות".

גם התורה השביעית שאמר הבעל-שם-טוב בגן עדן, בשנת תרנ"ב – על פי עדותם של רבותינו נשיאנו, הייתה על הפסוק "קומי אורי".

אור מפני אור

פירושו הפשוט של הפסוק הוא, שהקב"ה אומר את נבואת הנחמה הזו לירושלים לעתיד לבוא. אמנם במדרש מובא שאלו הם דברי הקב"ה לישראל.

ה' אומר לעם ישראל לעתיד לבוא "קומי אורי", עליך לקום ולהאיר, "כי בא אורך", מכיוון שכבר בא האור שלך. והיינו, שישנם שני אורות: (א) האור של ישראל עצמם. (ב) האור שצריכים להאיר.

וצריך להבין מהו עניינם של שני אורות אלו? והנה על הפסוק הזה דרש רבי יוחנן: "משל למהלך בדרך עם דמדומי חמה. בא אחד והדליק לו את הנר, וכבה. ובא אחד והדליק לו את הנר, וכבה. אמר מכאן ואילך איני ממתין אלא לאורו של בוקר."

כך אמרו ישראל לפני הקדוש-ברוך-הוא, עשינו לך מנורה בימי משה וכבתה, בימי שלמה וכבתה, מכאן ואילך אין אנו ממתנים אלא לאורך, שנאמר כי עמך מקור חיים, באורך נראה אור, וכן אמר הקדוש-ברוך-הוא, קומי אורי כי בא אורך.

ומובן מדברי המדרש הללו ששני האורות שבפסוק "קומי אורי", הם בדוגמת העניינים הנרמזים בפסוק "כי עמך.. באורך נראה אור".

התמסרות עד בלי די

סיפור חייו של החסיד והשליח המסור, הרב זמרוני זליג ע"ה ציק

ויפרסמו את חמשת המבצעים, והתקבל האישור.

מיד בפתיחת הספריה (בית חב"ד), הפיצו בעיר עלונים על בדיקת מזוזות, חלוקת קופות צדקה ועוד. בזמן קצר החלו להופיע בעיתונים המקומיים כתבות אוהדות על הפעילות שנמשכת ביתר שאת עד עצם היום הזה.

בצילו של הרבי

בחודש אלול אותה שנה נסע בפעם השנייה לרבי, וכשהגיע היה הרבי באמצע התוועדות. כשנכנס פנימה שאל הרבי האם הקבוצה שצריכה להגיע הערב כבר הגיעה, וכשנענה בחיוב שאל מי בקבוצה. אחרי שאמרו לרבי כמה שמות וביניהם את הרב ציק, שאל הרבי (בתרגום חופשי): "איפה זמרוני? הוא כותב כל הזמן מכתבים אודות מאות יהודים.. שיגיד לחיים עבורם ועל כוס גדולה. אינני מכיר בפנים – היכן הוא?".

כשהצליח להתקרב לרבי ואמר לחיים על כוס גדולה, אמר הרבי: "זה זמרוני? איני אחראי אם הוא לא ישכים מחר לסליחות.."

"התמסרתי במיוחד לקירוב עוד ועוד יהודים לחסידות"

לאחר שובו ארצה, הפעילות בבת ים הלכה והתרחבה. בשנת תשל"ט הקים לראשונה ישיבה חב"דית לבעלי תשובה עם פנימיה. התלמידים היו צעירים שנאספו ברחוב והחלו להתקרב ליהדות, עד שהפכו לבעלי תשובה. הרב זמרוני עסק בעצמו בהבאת התלמידים ובקירובם, במסגרת שיעורים ראשוניים וקליילים.

כשנשאל פעם "איך אתה מסביר את ההצלחה המיוחדת בקירוב בעלי תשובה?" השיב בפשטות: "בעיקר בכוחו של הרבי.."

בראיון שהעניק לפני 25 שנים ל"כפר חב"ד", גילה קצת על עצמו: "יש אנשים בעלי חושים מיוחדים לכתובה, דיבור או השפעה. לי יש חוש התמסרות יומיומית לעבודה ואני יודע מנסיוני שכל מי שמתמסר – מצליח. יש מנהל בית חב"ד שמתמסר להקמת מבנים ומוסדות; אני התמסרתי במיוחד לקירוב עוד ועוד יהודים לחסידות. הדבר היה מונח בנפשי כהנחת יסוד מהרגע שהתקרבתי לחב"ד".

הפצה באמונה

בשנת תנש"א, בזמן מלחמת המפרץ, הוציא כרוזים בברכתו של הרבי על כך שהרבי הוא

חסידות בשיטתיות. השניים נפגשו פעמיים בשבוע, והרב בליז'נסקי שהיה גאון מופלא בחסידות, העניק לו את רעיונות החסידות הבסיסיים, תוך כדי לימוד תניא בחברותא. מאז נוצר בין השניים קשר נפשי עמוק, והיה אחד מתלמידיו הגדולים שגם המשיך את דרכו בשיטת לימוד החסידות.

כמדריך בישיבת נחלים

לאחר סיום שירותו הצבאי, פנה אליו ראש ישיבת "נחלים", הרב יוסף באגד שליט"א, והציע לו לשמש כמדריך בישיבה. לאחר קבלת ברכתו של הרבי, החל לעבוד בישיבה והקים שם את "המחתרת החסידית". הוא קירב שם רבים לתורת החסידות, והשפיע על רבים מהם לנהוג במנהגי חסידים.

הורי התלמידים שלא ראו בעין יפה את התקרבותם של הבחורים לחסידות חב"ד, לחצו על ההנהלה, ובסביבות חג הפסח התבקש לסיים את תפקידו. למרות עזיבתו, "המחתרת החסידית" בנחלים המשיכה עוד שנים רבות.

באותה תקופה ידד נעורים שלו מנחלים, הרב דוד נחשון, הציע לו לנסוע לרבי, ומכיוון שבדיק פוטר מהישיבה, ניצל את ההזדמנות ונסע לרבי. כשהגיע ל-770 זכה להיכנס ל"יחידות" ולקבל מענות מפליאות ומדוייקות. אחרי חודשיים וחצי לערך מהגעתו, הורה לו הרבי לחזור לארץ הקודש.

בית חב"ד הראשון

כשחזר לארץ עבר בהוראת הרבי לגור בבת ים, והחל לעבוד כמדריך בישיבת "אדרת", שפעלה במתכונת דומה לישיבת נחלים. גם שם פעל רבות בקירוב הנוער לחסידות חב"ד ובסוף השנה פוטר גם משם. לאחר מכן התחיל ללמד בבית ספר חב"ד בעיר, והשפיע רבות על הילדים לצאת ל"מבצעים" בחנויות הסביבה.

בקיץ ה'תשל"ד הציע לחבריו רעיון לפתוח ספריה, בה ימסרו שיעורי תורה ותפעל חנות למכר תשמישי קדושה. בשנים אלו עדיין לא פעלו "בתי חב"ד" והרעיון היה חדש. בשל כך התקשר לרב חודקוב, מזכירו של הרבי, והציע את הרעיון.

הרב חודקוב בירר מה מתוכנן לפעול בספריה, ובאיזה אופן, כשבמשך כל זמן השיחה הרבי בעצמו היה על הקו. הרב חודקוב התעניין האם הדבר ייעשה בפרסום ובשטורעם גדול, ואיך יגיעו לכמות גדולה של אנשים. הרב ציק הציע שיעברו בכל הקייטנות הפועלות בעיר

קשר ראשוני ב"טקס ההשבעה"

הרב זמרוני-זליג ציק נולד בכ"ט חשוון תש"ט וגדל בעיר חולון להורים יוצאי הונגריה שהשתייכו לזרם 'המזרחי'. הקשר הראשוני לחסידות חב"ד החל כבר כשהיה ילד, אז חיפשו הוריו מסגרת קייטנה דתית, ושלחו אותו לקייטנה בכפר חב"ד.

לימים סיפר בראיון: "מכל חוויות הקייטנה, אני זוכר את 'טקס ההשבעה' שהרב צבי גרינוולד ערך עמנו בפרדס באחד הלילות. הושבענו לשמור אמונים להחלטה להיות 'חיילי בית דוד'". הטקס השפיע עלי מאוד, ולמרות השנים שעברו מאז הוא חרות בי ומשפיע עד היום".

בצעירותו למד בישיבה התיכונית "נחלים" וכן תקופה בישיבה הליטאית בנתיבות של הרב יששכר מאיר זצ"ל. אך למרות המסגרות התורניות, לא מצא שם את אשר איוותה נפשו.

התקרבותו לחסידות חב"ד

בגיל 18 גויס לצבא. כשפרצה "מלחמת ששת הימים", נשלח לחזית המצרית, שם הכיר את הרב אהרון טננבוים מכפר חב"ד, שהיה במילואים, ויחד למדו תניא. ההיכרות שנוצרה בינו לרב טננבוים הלכה והעמיקה, והוא הזמינו לשבת בכפר חב"ד.

באותה שבת ביקר הרב ציק בישיבה, שם למד עם תלמידי התמימים מתורת החסידות, ומאז נפשו נקשרה לדרך החסידות. בכל שבת בה הורשה לצאת מהבסיס, היה מגיע לכפר חב"ד.

ההשגחה העליונה סידרה שבמשך הזמן גילה במחלקה שלו עוד חסיד חב"ד שנשא איתו תמיד חת"ת בכיסי המדים. השניים שמחו זה בזה והחלו ללמוד בזמנם הפנוי שיחות של הרבי.

תוך כדי שירותו הצבאי, התחתן עם הרבנית מרת לאה שתחי', ועבר לגור בבני ברק סמוך להורי אשתו. המעבר לבני ברק היה מרובה בחששות, כיוון שכתב על כך לרבי ולא זכה לקבל מענה. כשידידו הרב טננבוים נכנס ליחידות אצל הרבי, שאל האם כדאי להשפיע עליו לעבור לכפר חב"ד. הרבי ענה ש"מכיוון שהוא התקרב זה עתה וגם זוגתו התקרבה, המעבר מהעיר לכפר עלול לפעול שבירה, ולכן לא כדאי להשפיע בכיוון זה".

לאחר החתונה הכיר את המשפיע הרב מאיר בליז'נסקי מרמת גן, והחל ללמוד איתו

חג התספורת

- מהו המקור למנהג התספורת הראשונה בגיל שלוש? והאם יש עניין לעשותו דווקא במירון? • מה השיב הרבי להורים שחששו שבנם יצטנן מהתספורת הקצרה? ומדוע לא כדאי לדחות את התספורת? • במה עוד מתחילים להרגיל את הילד מגיל שלוש? ומה הקשר לח"י אלול?

מאת הרב יהודה לייב ויסגלס

יהיה כל פרוי קדש שאביו מקדשו לתורה, הלולים שמהלל להקב"ה."

יסוד לענייני קדושה

ידוע המבואר בחסידות, שהמנהגים לא נכתבו בתורה, מפני מעלתם, שהם למעלה מסדר ההשתלשלות, וכמו מנהג ההקפות בשמחת תורה.

ולכן, קיום מנהג התספורת, נעשה היסוד לכמה עניינים של קדושה, ומיום התספורת נוהגים להדר להרגיל את הילד בלבישת טלית קטן, בברכות השחר, בברכת המזון וקריאת שמע שעל המיטה.

לגבי כיסוי הראש – "כיפה", כותב הרבי שמגיל שלוש ודאי שצריך להרגיל ולחנך את הילד לכך, "והרבה מקדימים גם לפני זה".

גם כאשר צריך לדחות את התספורת – כגון, אם יום ההולדת הוא בשבת או יו"ט, בראש חודש, בספירת העומר או בשלושת השבועות – את שאר ענייני החינוך השייכים לגיל שלוש מתחילים מיד.

לא לדחות

הרבי כותב במכתביו, שיום מלאת שלש שנים הוא "עת רצון", ושעה טובה ומוצלחת, ואין לדחות את התספורת ליום אחר.

עוד מוסיף הרבי במכתב אחר, שהתספורת הוא ענין של המשכת קדושה על נפש הילד, וכשעושים מעשה בזה, מתחזק הענין ונמשך בעולם המעשה, ולמה לדחות זאת? והרי כל תוספת קדושה בחינוך מוסיפה בכל העניינים של הילד, אפילו בענייני הגשמיים.

פעם אחת, פנה אל הרבי אב מודאג, שהתספורת של בנו חלה בימי החורף. האב המודאג חשש שבנו יחלה חלילה בהצטננות, בגלל השינוי הקיצוני בין ריבוי שער לתספורת קצרה ומדויקת. האב הציע לאחור את התספורת...

השיב לו הרבי: אפשר להניח שערות גדולות יחסית, ובלבד שיהיה ניכר הנחת הפאות.

(מקורות: היום יום ד' אייר, פרי עץ חיים שער ספה"ע פ"ו, שערי הלכה ומנהג ח"ב ע' רחצ ואילך, ח"ה ע' קעג ואילך, שבח הברית ע' 119 ואילך, ליקוטי דיבורים ח"ג ע' 666, ספר השיחות ת"ש ע' מו, סידור מהרי"ד ע' 338, שיחת ליל יו"ד כסלו תשי"ג תורת מנחם ח"ז ע' 194, ליקוט שמעוני פרשת קדושים רמז תרטו)

גזז את שערותי? השיבו לו שזהו "סבא". כן עשה גם האדמו"ר הזקן לנכדו הצמח צדק, במלאות לו שלוש שנים. גם אל הרבי מלך המשיח נהגו לבוא ולהתברך בסמיכות לתספורת, ויש אף כאלה שזכו שהרבי בעצמו יגזוז משערות ראשם.

גיל שלוש

בביאור הטעם מדוע ממתניים דווקא עד גיל שלוש, ולא מספרים קודם לכן כלל, מבואר בתורת החסידות:

הפאות מסמלות את החיבור של החכמה עם המידות באופן מתוקן, וכפי שהיה בגיל שלוש אצל אברהם אבינו (איש החסד – ראשית המידות), שאז הכיר את בוראו (חכמה ודעת).

בשערות הראש יש קדושה גדולה מאוד (כמו שרואים בנזיר), וכוחות הטומאה שאין להם חיות משל עצמם, יונקים ומקבלים משערות הראש חיות ויניקה.

לכן, עניין התספורת דווקא לאחר ג' שנים, "על דרך בג' ג' שנים הכיר אברהם את בוראו, כי ג' שנים ערלה". כלומר, עד ג' שנים עדיין לא ניתן למנוע את יניקת הקליפות משערות הראש, כמו לגבי ערלה שהפירות אסורים ג' שנים.

אבל בשנה הרביעית ניתן הכח מלמעלה לתספורת שערות הראש, ומניעת היניקה מהקליפות. מכל שערות הראש נשארות רק הפאות, המסמלות את ההשתלבות הנכונה והמתוקנת של האורות האלוקיים, שמפני כך לא יכולים החיצונים לשאוב מהם חיות.

הפאות מסמלות את החיבור של החכמה עם המידות באופן מתוקן, וכפי שהיה בגיל שלוש אצל אברהם אבינו (איש החסד – ראשית המידות), שאז הכיר את בוראו (חכמה ודעת).

ומתאימים הדברים לדברי המדרש: "ונטעתם וערלתם ערלתו את פרוי, מדבר בתינוק. שלש שנים יהיה לכם ערלים שאינו יכול לא להשיח ולא לדבר, ובשנה הרביעית

מנהג ישראל הוא שאין מספרים את שער ראשו של הילד, עד הגיעו לגיל שלוש. וביום הגיע הילד לגיל שלוש, עושים משתה ושמחה, ומספרים את שער ראשו של הילד, ומשאירים לו פאות. וזהו עיקר ענין התספורת, לחנכו בהשאת פאות הראש.

אצל הספרדים נקראת שמחה זו של התספורת "חלאקה", ואצל החסידים נקראת השמחה "אפשערעניש", ו"כמדומה מנהג זה פשט... בכל ישראל".

התספורת במירון

יסודותיו של המנהג לשמוח ביום התספורת, הינו בהררי קודש – רבינו האריז"ל. וכפי שמספר הרב הקדוש ר' חיים ויטאל – תלמיד האריז"ל ומפיץ תורתו:

"בענין ההולכים על קבר רשב"י ור"א בנו במירון בל"ג בעומר. אני ראיתי למורי ז"ל זה שמונה שנים, שהלך עם אשתו ועם ביתו, והיה שם ג' ימים ההם. גם העיד לי הר"ס [החכם רבי יונתן שאגי"ש], ששנה אחד קודם שהכרתי אותו [את האר"י], שהלך שם לגלח את בנו במשתה ושמחה בימים ההם".

ובאמת, נתפשט בארץ ישראל מנהג האר"י לעשות התספורת בציון הרשב"י, ובמכתב להורי ילד שיום הולדתו השלישי חל בראש השנה, כתב הרבי "יש לעשות לאחר ר"ה ובסמיכות לר"ה, ומובן שבארץ הקודש שנתפשט המנהג לעשות התספורת במירון – באם אפשר גם בהנ"ל יש לעשות כן..."

אצל הרבי

אצל רבותינו נשיאנו מנהג התספורת הינו בקבלה מדור דור.

את התספורת של האדמו"ר הזקן, עשה הבעש"ט בעצמו, לפי בקשת הוריו של אדמו"ר הזקן. בח"י אלול תק"ח, לאחר תפילת שחרית, גזז הבעל שם טוב את שערות ראשו של רבינו הזקן, הניח לו פאות, ובירכו.

על פי הוראת הבעש"ט, נעשה הכל בחשאי, ופרט לאמו ודודתו של האדמו"ר הזקן שנלוו אליו, לא ידע איש על המאורע. אפילו כאשר הילד – האדמו"ר הזקן – שאל "מי האיש אשר

חרטה בלב, וידוי בפה

על מעלתה של מצוות התשובה ועל הטעם הפנימי על פי החסידות לאמירת הוידוי בפה

מאת הרב מאיר ערד

(שהוא היפוכו של התענוג שהיה לו בזמן העבירה) הוא מוחה ועוקר את 'נפש' הקליפה. על ידי אמירת הוידוי בפה, מאחר ש'עקימת שפתיו הוי מעשה', הוא מוחה את 'גוף' הקליפה. וזהו מחסדי ה' להשוות את המעשה של 'עקימת שפתיו' למעשה הגמור של העבירה, שגם על ידי 'מעשה' כזה הוא מוחה ומבטל את גוף הקליפה.

זו הסיבה שתיקנו חז"ל לומר וידוי בלשון אשמונו בגדנו כו', שיש בזה את כל אותיות האל"ף ב"ת, כי על ידי המחשבות זרות וההרהורים רעים, ש"אין אדם ניצול מהם בכל יום", האדם מוקף כביכול מכח הקליפה ר"ל, אך ע"י אמירת הוידוי בכ"ב אותיות הוא מוחה את גוף כ"ב אותיות שבכל ההרהורים רעים. אלא שכאמור, צריכה להיות גם החרטה ועקירת רצונו הפנימי, כדי למחות גם את פנימיות ונפש הקליפה.

גם ברגע אחד

על אף חשיבות הוידוי, יש לזכור שמהות ומצוות התשובה היא (כדברי האדמו"ר הזקן באגרת התשובה בתניא) "עזיבת החטא בלבד", היינו ההחלטה האיתנה בליבו של האדם לעזוב את החטא. החלטה זו יכולה להיעשות בשבריר שניה, כשאדם מקבל על עצמו את מרותו המוחלטת של ה' ומבטל את רצונותיו הפרטיים מפני הרצון העליון.

כל הדברים האחרים; הוידוי, בקשת המחילה וכדומה, אינם מהווים את התשובה עצמה אלא רק גורמים לשלימות התשובה, לתיקון הפגמים וכיוצא בזה.

על מעלתו של הרהור תשובה נוכל ללמוד מהצלחתם של בני קורח, שלמרות שהיו בתחילה בקצה הכי תחתון, נמלטו מן העונש ואף זכו לשבת בשלווה בתוך הגיהנום ואף לומר שירה, וכל זה – על ידי שהרהרו תשובה בליבם.

וכל שכן, שלאחר ריבוי התורה והמצוות מתוך מסירת נפש באריכות זמן הגלות, די ומספיק לישראל הרהור תשובה בלב, להביא תיכף ומיד ממש את גאולתן של ישראל.

בשפתיו מה שנגמר בלבו. וכאשר למצווה יש שני חלקים, מחשבה, ודיבור או מעשה, מונים רק את ענין הדיבור (והמעשה) שבה, ולא את ענין המחשבה שבה.

ביאור זה (הנפסק גם להלכה) מדגיש עיקרון חשוב שיש להשים לב אליו בעשיית תשובה: התשובה שהאדם עושה עלולה להביאו לידי רצון "לברוח" ולהתנתק מהעולם הזה, בפרט לאחר שראה שהתעסקותו בענייני העולם הביאתו לחטא. ולכן הדגישו חז"ל שתשובה צריכה להיות באופן שמכניסה אור וחיות פנימית במעשים טובים של האדם, בהיותו נשמה בגוף דווקא, ולא להשאירה רק כרגש של

כאשר ישנו פגם באחת המצוות, צריך לגלות את מהות הקשר עם ה' ומשם להמשיך חיות חדשה, וזה עניינה של התשובה.

חרטה ורצון לשוב אל ה' באופן כללי. ולכן מונים דווקא את חלק הוידוי – המבטא עשיה ודיבור גשמיים – לבטא את תכלית ומטרת התשובה.

גוף ונפש – בחטא ובתשובה

ביאור נפלא מביא הרבי הצמח צדק, בחשיבות הפנימית של ה'תמהיל' בתשובה – החרטה בלב עם וידוי בפה.

כל עבירה שהאדם עושה חלילה יוצרת רושם שלילי בעולם, המכונה בלשון הקבלה 'קליפה'. ה'קליפות' מורכבות מנפש וגוף. על ידי התאוה והחשק שבזמן העבירה מתהווה הנפש של הקליפה, ועל ידי מעשה העבירה עצמה מתהווה גוף הקליפה. גם כאשר מדובר על עבירה שהינה בדיבור בלבד – אותיות הדיבור נחשבות כמעשה. אפילו עבירה שבמחשבה בלבד, 'אותיות' המחשבה יוצרות את גוף הקליפה, והתענוג בלב בזמן העבירה יוצר את נפש הקליפה.

הקליפה שנוצרה על ידי החטא מצרה לאדם ("תיסרך רעתך"), ולכן בזמן התשובה יש למחותה מן העולם, והמחייה צריכה להיות בכל חלקיה – הגוף והנפש. על ידי החרטה של האדם והצער בנפשו

על מעלתה וחשיבותה העצומה של מצוות התשובה נוכל ללמוד מזה עצמו שבכוחה לכפר ולתקן את כל הפגמים שבמצוות האחרות, וכדברי חכמים ש"אין לך דבר שעומד בפני התשובה". אך מתברר שהרמב"ם בספר המצוות (מצות עשה ע"ג) אינו מונה את התשובה עצמה כחלק מהמצוות, אלא רק את מצוות הוידוי, וכלשוננו: "שציונו להתוודות על העונות והחטאים שחטאנו לפני האל ולאמר אותם עם התשובה..".

בשיחותיו מרחיב הרבי בענין זה, ומבאר שהתשובה שונה מהותית בעניינה וגדרה מכל המצוות האחרות.

כשם שבנפש האדם, ישנם כוחות פרטיים המתלבשים באיברי הגוף (הראיה בעין, השמיעה באוזן וכדומה), וישנה עצמיות ומהות נפשו, שהיא למעלה מהכוחות והאיברים הפרטיים, כך בקשר עם ה', יש את סוג הקשר של כל המצוות (המכונים 'איברים'), שכל אחת עניינה וגדרה הוא אחר, ויש את מהות הקשר עם ה' שלמעלה ממצוות פרטיות. כאשר ישנו פגם בהמשכת החיות באחד מהאיברים הפרטיים, צריך 'להמשיך' חיות חדשה ממהות הנפש. כך כאשר ישנו פגם באחת המצוות, צריך לגלות את מהות הקשר עם ה' ומשם להמשיך חיות חדשה, וזה עניינה של התשובה.

ולכן התשובה אינה נמנית במניין המצוות, כי מונים רק מצוות שהם כנגד 'אברים פרטיים' של המשכח האלוקית, ואילו מצוות התשובה שעניינה להמשיך חיות חדשה היא למעלה מהם (ובדוגמת "דם" וחיות הנפש), ונחשבת מהציוויים הכוללים את התורה כולה, שאינם במנין תרי"ג מצוות.

ועוד: דבר שנעשה מחמת ציווי, מראה שאין זה מעומק נפשו ומהותו הוא, ומאחר שתשובה שלימה היא מצד עומק ליבו ונפשו של האדם, היא למעלה מציווי, ונעשית כביכול בבחירתו החופשית לגמרי, מתוך מהות נפשו.

הכי גבוה, הכי למטה

ביאור נוסף בעניין זה: תשובה וידוי הם שני חלקים של מצוה אחת – תשובה היא חלק המחשבה שבה וידוי הוא חלק הדיבור, לבטא

מקורות: אגרת התשובה, ליקוטי שיחות חלק ל"ח פרשת נשא. חלק לג פרשת פנחס. מצוות וידוי ותשובה בדרך מצוותיך.

אני לדודי ודודי לי

מאת הרב ישבעם הלוי סגל

האלוקי המאיר בהם.

אך דא עקא, מכיוון שהאור האלוקי מתגלה ע"י עבודת התחתונים, הריהו אור אלוקי מצומצם – לפי ערך כח הנבראים הממשיכים אותו.

נמצא, שאמנם יש מעלה גדולה בעבודת ה' באלול – שהאור מאיר בפנימיות, והנבראים בטלים לקב"ה ומאוחדים בו, אך מכל מקום יש גם חיסרון בעבודת ה' באתערותא דלתתא, לפי שאינה מושלמת, כי האור המאיר במ בפנימיותם הוא אור מצומצם – אור מוגבל – שלפי ערך הכח המוגבל של הנבראים המוגבלים.

י"ג מידות הרחמים

בכדי שעם ישראל יוכלו לעבוד את ה' מלמטה למעלה – על-אף מעמדם הנחות – העולם הזה הגשמי – עלה משה רבינו ע"ה למרום בפעם השלישית, ושהה שם עוד ארבעים יום, מראש חודש אלול ועד עשירי בתשרי, **"ימי הרחמים והסליחות"**, ועורר והמשיך לעולם את **"יג מידות הרחמים"** שבעצמותו ית'.

ובזה איפשר לבני ישראל לשוב בתשובה מושלמת, ולעבוד את ה' באתערותא דלתתא.

והימים הללו נזכרים ונעשים מדי שנה בשנה, ומעלין בקודש, שבהם מתעוררים בני ישראל בתשובה ומעשים טובים, והקב"ה אומר: **"סלחתי כדברך"** (ראה רש"י שמות לז, יא).

גילוי עצמותו ית' בגאולה

תכלית פנימיות הכוונה של הקב"ה בבריאת העולם, ש**"נראה הקב"ה להיות לו ית' דירה בתחתונים"** (ראה נחומא בחוקותיו ג, נשא טז, ב"ר ספ"ג, במדב"ר פ"ג, ו. תניא רפ"ו, ובכ"מ), **תבוא לידי שלימות, רק כאשר מהותו ועצמותו ית' – איך-סוף האמיתי – יתגלה בפנימיות הנבראים התחתונים – "דירה בתחתונים" – ו"נגלה כבוד ה' וראו כל בשר כי פי ה' דיבר"** (ישעיהו מ, ה), שיתגלה שאין עוד מלבדו.

הווה אומר, שהשלימות האמיתית תהיה בשילוב שתי המעלות; – **גילוי אור איך-סוף** ברוך הוא, ושיתגלה האור בפנימיות הנבראים, שיורגש בהם שרק הקב"ה קיים ואין עוד.

התאחדות זו של מציאות הגבול עם אור איך-סוף הבלי גבול, אפשרית רק בגילוי מהותו ועצמותו יתברך שהוא למעלה מעלה – באין ערוך – מה"גבול" ומה"בלי גבול" כאחד, בבחינת **"נמנע הנמנעות"** כמבואר בתורת החסידות.

במ"ט שערי טומאה, ולא היו מסוגלים להתעלות ולהתאחד עם הקב"ה. ואף שאחר-כך ברחו מטומאת מצרים (**"כי ברח העם"** (בשלה יד, ה)), ובימי ספירת העומר – גם זיכרו את מידותיהם, מכל מקום, אי אפשר שבמשך נ"א ימים יגיעו ע"י עבודתם ממצב שקיעה במ"ט שערי טומאה אל גילוי השכינה במתן תורה.

אך הבטחת ה' לאבות שיגאל את בניהם ממצרים – עמדה להם, ולפיכך, **"נגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא וגאלם"** (הגש"פ פיסקא מצה זז) מלמעלה למטה, ואמר (שמות כ, ב): **"אנכי הו' אלקיך"**.

על התגלות אלוקית זו נאמר: **"דודי לי ואני לו"**, התגלות אור איך-סוף ב"ה לבני" מלמעלה למטה – **באתערותא דלעילא** – אף שלא היו **"כלים"** ראויים לגילוי זה, ובתגובה נענו בני"ו ואמר **"נעשה ונשמע"**.

בגלל החיסרון שבמצבם הרוחני, לא חדר האור האלוקי כ"כ לפנימיותם, ובמידה מסוימת היה בבחינת **"מקיף"** עליהם, דבר שגרם אחר כך ש"חזרה זוהמתם" ועשו את העגל.

המעלה שבאתערותא דלעילא היא שהאור המתגלה לנבראים בא מכח אור איך-סוף ב"ה, ולפיכך האור גדול ביותר – בלי גבול – באין ערוך למצבם השפל של הנבראים, וזה נעשה בעיקר בחודש **ניסן**. אך החיסרון בזה, שהאור האלקי אינו נקלט לגמרי בפנימיות הנבראים, ומאיר עליהם בדרך **"מקיף"**, שאינם בטלים ומתאחדים לגמרי – באלקות.

אתערותא דלתתא

כאשר חזרו בני ישראל בתשובה על חטא העגל, החלו לעבוד את ה' בכח עצמם ולתקן את מעשיהם, שעל-אף היותם בעולם הזה הגשמי – השתדלו להתטהר ולהזדכך ולתקן את מעשיהם באתערותא דלתתא – מלמטה למעלה, ובכך זכו להמשיך ולגלות אלוקות בפנימיותם.

עבודת ה' זו – מלמטה למעלה – הולכת ונמשכת לכל אורך ההיסטוריה של עם ישראל, עד שנזכה לגאולה השלימה.

על זה נאמר: **"אני לדודי ודודי לי"**. שבתחילה **"אני לדודי"** – באתערותא דלתתא, ע"ז **"ודודי לי"** – המשכת אור א"ס ב"ה בפנימיותנו, וזה נעשה בעיקר בחודש **אלול** (ראשי תיבות; אני לדודי ודודי לי).

המעלה בעבודת ה' **באתערותא דלתתא** – מלמטה למעלה, שעל-ידי זה מאיר גילוי האור האלוקי בפנימיותנו – **"פנימיות הנברא"** – ונעשה ביטול והתאחדות הנבראים באור

חודש **אלול** מצויין בראשי התיבות **"אני לדודי ודודי לי"** כנאמר בשיר השירים (ו, ג), ובסופי תיבות אלו – ארבע פעמים **יו"ד**, רמז לארבעים ימי התגלות י"ג מידות הרחמים – מר"ח אלול עד יום הכיפורים, **"כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו"** (ויקרא טז, ל).

אמרז"ל: **"כל השירים קודש ושיר השירים קודש קדשים"** (ראה ידי ג, ה) ובו באה לידי ביטוי בדרך משל – גודל האהבה, הקשר והחיבור של הקב"ה עם בני ישראל.

הקב"ה נקרא **"חתן"** מלשון **"נחות דרגא ונסיב איתתא"** (ראה יבמות סג ע"א), שעל-אף היותו אין סוף – בלי גבול, הוא יורד ונגלה לנשמות ישראל המלוכשים בגוף גשמי, ואף בהיותם בשערי טומאת מצרים – נגלה עליהם מלמעלה כדי לגאלם ולתת להם תורה, וכמש"כ (שמות יט, כ) **"יורד ה' על הר סיני"**.

ו"כנסת ישראל (הכנסת כל נשמות ישראל) נקראת בשם **"כלה"** ע"ש **"כלתה נפשי... אל א-ל חי"** (תהילים פד, ג), ו**"ביום חתונתו"** זה מתן תורה (תענית כו ע"ב (במשנה)), שאז נעשית התחברות הקב"ה עם נשמות ישראל.

התחברות זו כתובה בשני פסוקים: א) **"דודי לי ואני לו הרועה בשושים"** (שה"ש ב, טז). ב) **"אני לדודי ודודי לי הרועה בשושים"**.

בתחילה נאמר ש**"דודי (חתני) לי"**, ורק אחרי זה – **"אני לו"**, וזו התגלות השכינה באתערותא דלעילא (מלמעלה למטה).

אבל לבסוף נאמר: **"אני לדודי"** – תחילה – **באתערותא דלתתא** (מלמטה למעלה) – ורק אחרי זה **"דודי לי"**. התאחדות נשמות ישראל עם הקב"ה – בשורשן – הוא נצחי, כי הנשמה היא חלק אלוקה ממעל ממש – חלק מן העצם, וכפירוש הבעש"ט **"כשאתה תופס במקצת מן העצם אתה תופס בכולו"**.

אולם ברדת הנשמה למטה להתלבש בגוף גשמי, בכדי לעשות את העולם **"דירה" לקב"ה**, נעשית התקשרות והתחברות הנשמה עם ה' – בשלושה אופנים כלליים: א. באתערותא דלעילא (מלמעלה). ב. באתערותא דלתתא (מלמטה). ג. בגילוי עצמותו ית'.

בכל אחד משני האופנים הראשונים – מלמעלה למטה ומלמטה למעלה – ישנן מעלה וחיסרון.

אתערותא דלעילא

ביציאת מצרים, בעת **"לידת"** עם ישראל היותם לעם, הנה, בטרם יצאו – היו שקועים

'מונח' בתפילה

תולדות חייו של הרב החסיד המשפיע ר' שילם קוראטין ע"ה

'רצוא' - תפילה, שוב - לימוד הנגלה

ר' שילם היה אחד מדמויות ההוד ומהאריות שבחבורה, מבין תלמידי התמימים שלמדו בישיבת 'תומכי תמימים' אשר בעיירה ליובאוויטש, בחיי חיותו ותחת נשיאותו של מייסד הישיבה הוד כ"ק אדמו"ר הרש"ב (רבי שלום דובער) נ"ע.

ר' שילם היה ה'חוזר' הראשי אצל אדמו"ר הרש"ב. בשבת קודש היה נכנס יחד עם עוד חמישה-ששה בחורים לחדרו הק' של אדמו"ר הרש"ב בעת שהיה שותה כוס תה. ר' שילם היה חוזר את המאמר לפני הרבי, והרבי היה מתקנו בכמה מקומות. בצאתם מה'חזרה' היה כבר המאמר שגור בפי ה'חוזרים' ור' שילם חזר את המאמר בפני כל הבחורים.

שמו המלא היה משולם ידידיה גוטליב קוראטין, אולם הכל כינוהו בפשטות "שילם דיסנער" על שם העיירה דיסנא ממנה בא.

מתעמק ומתבונן - היפך טבעו

עם הגיעו לליובאוויטש החל התמסר ללימוד החסידות באורך, רוחב ועומק, והיה מבעלי ה'עבודה' בתפילה.

אמנם בטבעו היה בעל 'מרה לבנה', וההעמקה באה לו ביגיעה עצומה - קשה היה עליו לרכז את מחשבותיו, והיה ניכר עליו שהוא מייגע ומטריד את מוחו במאד, אבל לאחר רוב עמל ויגיעה - הרגיל את עצמו בזה, עד כדי כך שגם כאשר ישב באמצע ה'זאל' (אולם בית המדרש) בתוך כל המולת הלימוד - היה שוקע במחשבה תוך שניכר עליו שהוא 'לא נמצא במקום' כלל.

שילם התאמץ מאוד להיות 'מונח' בשעת התפילה בהתבוננות בדברי-אלוקים-חיים. הוא לא ראה ולא ידע מהנעשה בד' אמותיו. הסובבים אותו היו שומעים את חריקת שיניו, תוך כדי התאמצותו לחשוב ולהתבונן בחסידות.

פעם אחת, בשעה שהבחור שילם התפלל שחרית, נכנס אדמו"ר הרש"ב אל האולם הקטן, וכל הנוכחים התחבאו מפניו. אך רק שילם לא ידע ולא הרגיש. הרבי הביט עליו ועל תפילתו, ואמר שניכר עליו שהוא מתפלל בכנות, טרוד באמת בתפילה ולכן אינו מרגיש דבר.

המיוחד מכל היה, שתדיר, לאחר התפילה לא היה ניכר עליו דבר, כאילו הוא התפלל כרגיל, כמו כולם...

מנהגו בשבת קודש היה להתפלל כל היום כולו. במוצאי שבת, היה מתיישב ללמוד נגלה כל הלילה, בבחינת ה'שוב' שלאחר ה'רצוא'.

ר' שלמה חיים ע"ה קסלמן סיפר שר' שילם היה אומר שאם קורה פעם ש'התפילה אינה הולכת' ('עס דאווענט זיך ניט'), הרי זו הוכחה שאצל האדם קיים חסרון גדול מאוד. כנראה יש משהו שאינו כשורה אצלו בעבודת השם, ולכן זה מפריע לו להתפלל כראוי...

ר' שילם נזהר והזהיר מגאוה, גם כזו הנובעת מקדושה. בהתוועדות חסידים דיבר לא אחת להיזהר מ'ישות' הנובעת מלימוד התורה, ובפרט מלימוד יורה דעה על מנת להשיג סמיכה להיות מורה הוראה, ואמר: "הלומדים יורה דעה על מנת להשיג סמיכה לרבנות - הם מוכרי שמרים (אחת מההכנסות של הרבנים ברוסיה היתה מכירת שמרים), והשמרים מחמיצים ומגביהים את העיסה, כמבואר בחסידות שחמץ מורה על ישות והגבהה".

הנהגתו המופלאה היתה לשם דבר, עד כדי שאדמו"ר הרש"ב התבטא עליו בביטוי נדיר - "בשביל כאלה היתה כוונת ייסוד תומכי תמימים". בהזדמנות אחרת אמר אדמו"ר הרש"ב: "בדוד [=קיבמן, אחד ומיוחד שבין התמימים שהיה 'בינוני' על פי תניא] ובשילם - הוצאתי את ה'קרק' של תומכי תמימים. שאר הבחורים הם רווח נקי" - - -

מול חלונות חדרו הקדוש של אדמו"ר הרש"ב היו בונים סוכה גדולה לחג הסוכות. כאשר הבחורים סיככו את הסוכה בסכך לקראת החג, הביט עליהם אדמו"ר הרש"ב, ואמר: "רואים על שילם שהוא מסכך את הסוכה בקבלת עול מלכות שמים"...

משגיח על לימוד החסידות

לאחר נישואיו נתמנה ר' שילם למשגיח על לימוד החסידות בישיבה, מה שנקרא 'משפיע'. הוא לא התנשא לא על תלמידיו ולא על כל אדם, אלא התנהג בענווה מופלאה והיה נוח לבריות. מסירותו ואהבתו לתלמידים היתה בלתי רגילה. הוא דיבר על ליבם והשפיע עליהם להביא את לימוד החסידות שלומדים - אל הפועל. כאשר חלו - סעד אותם באופן אישי, בשעותיו הפנויות, ויחד עם זאת היה

מאת הרב ישראל יצחק זלמנוב

מסור לביתו - לרעייתו ולילדיו. פעם אחת בחן שני בחורים שרצו להתקבל ללימוד בליובאוויטש. הוא פתח ושאל 'שאלה מוזרה':

"נוסע לו יהודי בעגלה רתומה לסוס, והנה נופלת לו במוחו 'מחשבה זרה' שהוא חייב לדחותה מיד, אלא שמולו מופיעה עגלה של גויים שצועקים עליו 'יהודון, פנה את הדרך'... היהודי לחוץ. הוא חייב למהר ולהיפטר מהמחשבה זרה כי הגויים לוחצים עליו, אבל כיצד יעשה זאת במהירות?"

אחד הבחורים פתח והסביר איך שתחילה צריכים לעורר את יראת ה' הטבעית שתעורר את אהבת ה' הטבעית, והאהבה הטבעית תעורר את יראת ה' הנעלית יותר הנקראת "יראה עילאה", וכן הלאה... אלא שר' שילם הפסיק את אותו בחור ואמר: "בחור'ל, את ה'מגילה' הזו אתה יכול להגיד כאן, אבל מה יהיה עם היהודי שנמצא בדרך והגויים צועקים עליו? הוא חייב להוריד את המחשבה זרה במהירות! אין זמן לכל האריכות הזו"...

הבחור השני, ששמו היה משה קנופוב, ענה שלמד על "רשימו דמוחין" - כלומר, שיהודי יכול במשך היום לעורר את ההתבוננות שהיתה לו בעת תפילת שחרית ובעזרתה לדחות "מחשבות זרות".

ר' שילם היה מרוצה מאוד מתשובתו וקיבל אותו לישיבה. ב'זכות' תשובתו ר' שילם 'שם' עליו את עינו' במשך זמן לימודיו בליובאוויטש, שילמד היטב חסידות ולא 'יגנוב' מסדרי החסידות לטובת לימוד הנגלה... במסגרת תפקידו התוועד רבות עם תלמידי התמימים, ובאחת ההתוועדות עורר ר' שילם את התלמידים המבוגרים ללמוד 'אמרי בינה' [מספרי אדמו"ר האמצעי, ובו הסברים עמוקים בחסידות] במשך י"ב שעות ויותר ביום. גם במסגרת תפקידו זה התבטא עליו אדמו"ר הרש"ב: "משפיע כזה לא ימצא במהרה"...

ר' שילם נפטר בגיל צעיר ממחלת ריאות חריפה, בשבת פרשת שופטים, ה' אלול תרע"ט, והוא בן ל"ד שנים בלבד. כשנפטר, אמר עליו אדמו"ר הרי"צ: "אני מקנא בר' שילם - הוא נמצא כבר ב'גן עדן' ושומע דא"ח מאבא [=אדמו"ר הרש"ב]".

מלך המשיח ש"עומד על גג בית המקדש ואומר ענווים הגיע זמן גאולתכם". בעקבות השיחה הידועה של "עשו כל אשר ביכולתכם" הקים את 'האגודה למען הגאולה האמיתית והשלימה'.

בג' תמוז תשנ"ד היה מהראשונים שדיברו בכלי התקשורת על כך שהרבי ממשיך להנהיג אותנו באופן נצחי, ופעל להפיץ את האמונה בקרב כל באי עולם.

בכ"ז ניסן תשע"ח עבר אירוע מוחי קשה. בארץ ובעולם נערכו כנסי התעוררות ופעולות לזירוז הגאולה שנזקפו לזכותו ולרפואתו. כעבור מספר שבועות, בט"ז סיוון, נפטר בגיל 69.

עם סיום ימי השבעה, גילו בני משפחתו מכתב שקיבל מהרבי בשנת תשמ"ג, בו הוסיף בכתב ידו הק', לפני החתימה: **"בהצלחה בעבודת הקודש ועד שכמות יה' לרבים"**. בני המשפחה ציינו, כי במשך כל השנים, ביקש בצניעותו האישית הרבה, להצניע ביטוי מיוחד זה, המעיד על היחס המיוחד שזכה לו, כמי שעמד כחלוץ לפני המחנה, כשהוא מתמסר באופן מוחלט לענייני המבצעים והפעולות של הרבי.

המשך מעמוד 6 / אני לדודי ודודי לי

גילוי מהותו ועצמותו ית' – אחדות ה' – בעולם, שהו' הוא האלוקים ואין עוד שום מציאות חוץ ממנו ית', אפשרי אך ורק ע"י מלך המשיח, שבעצמו בטל ומאוחד בעצמותו ית', והוא משה רבינו בדור הגאולה, כי **"גואל ראשון הוא גואל אחרון"** (ראה שמו"ד פ"ב, ד. זח"א רנ"ג, א. שער הפסוקים פ' ויחי. תנ"א ר"פ משפטים. ועוד), שילמד תורת ה' – **"תורה חדשה מאתי תצא"** (ויק"ד פ"ג, ג), שהיא שלימות התורה שנתנה בסיני.

"דירה בתחתונים" באופן זה ע"י מלך המשיח, יהיה אחרי ההכנה במעשי התחתונים עצמם – אתערותא דלתתא – ועי"ז תתגלה אחדות ה' האמיתית שאין עוד שום מציאות מלבדו – **"והיה ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד"**

(זכריה ד, ט).

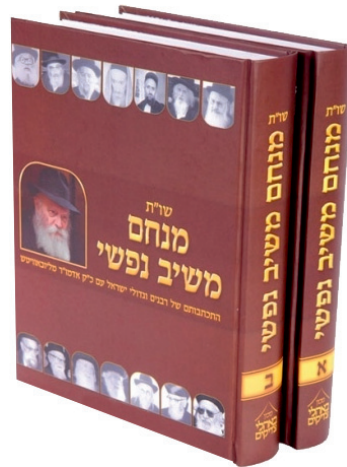
הוה אומר, שע"י מעשינו ועבודתנו בחודש אלול באתערותא דלתתא, נזכה לגאולה אמיתית ושלימה ע"י הרבי שליט"א משיח צדקנו, בחסד וברחמים מ"ד ממ"ט.

(עפ"י ספר "ערכים בחסידות" שיו"ל בעז"ה בקרוב)

תורת מנחם

סקירת ספרים על הגאון האלוף הוד"ק אדמו"ר מה"מ מליובאוויטש

שו"ת מנחם משיב נפשי

שו"ת מנחם משיב נפשי הינה סדרה בת שני כרכים, מלאים וגדושים בהתכתבויותיו של כ"ק אדמו"ר מה"מ עם רבים מגדולי ישראל, במשך שבעים שנה.

הספר חושף את גאונותו האדירה של הרבי בכל מכמני התורה, ואת פניותיהם של גדולי הדור אל הרבי בהלכה ובבקשת הדרכה רוחנית.

הדיונים התורניים מסודרים לפי סדר הא"ב של משפחות כבוד הרבנים הגאונים, גדולי ישראל, אדמו"רים, רבנים, ראשי ישיבות ואישים תורניים.

בכל ערך מופיע בקצרה, תולדותיו של הרב הנמען, כולל תמונה או שער ספרו, ופעמים שמובא גם צילום מכתבו אל הרבי.

בתחילת הספר מופיע מבוא מאלף הסוקר את התמורות ההיסטוריות שחלו במשך אותן שבעים שנה, ואת מגוון הנושאים בהם עוסק הרבי בשו"ת זה. נושאים החובקים עולם ומלואו – בנגלה ובנסתר, בהנהגת הכלל, בהלכה, מנהג והדרכה תורנית.

במבוא מופיעים כללי העריכה של הספר החשוב, ובהמשך, במדור הקובע ברכה לעצמו, מובאים התכתבויותיו של הרבי, עם בתי דין, ארגונים וקהילות ברחבי העולם, וכן כתבי יד ופקסימיליות, מתוך האגרות והמכתבים המודפסים בספר.

בסיום הספר מופיע מפתח עניינים מפורט, הכולל את אלפי הנושאים הנידונים בו, ובהם: מכתבי בעל ה"חלקת יהושע" מביאלה, המבקש מהרבי לשלוח רב להודו, וכן מבקש במכתב נוסף שהרבי יעורר על ריבוי הילודה ביהדות החרדית. ישנן התכתבויות מיוחדות עם הגאונים האדירים הרב משה פיינשטיין זצ"ל והגרש"ז אורבך זצ"ל.

ניתן למצוא התכתבויות עם כ"ק הבבא סאלי זצ"ל, עם בנו הרה"צ רבי מאיר אבוחצירא זצ"ל, והתכתבות עם הג"ר יצחק הוטנר זצ"ל.

מי שיעלעל באלפי האגרות ייווכח במצבה הנורא של היהדות בדור הקודם, וכיצד בהתמדה מופלאה, הקים הרבי עולה של תורה וקדושה בכל רחבי תבל.

סדרה מכובדת זו יצאה לאור בהוצאת מכון "באהלי צדיקים", בראשות הרה"ח הרב שבתי ויינטראוב, ועורכה הראשי הוא הרב יוסף אשכנזי. הסדרה יצאה לאור בחודש אייר תשע"ב, ונתקבלה בהיכלי התורה והחסידות בשמחה רבה ובהתעניינות מרובה.

מערך שיעור תניא

בשורה טובה מכית מרכז את"ה בארץ הקודש:

יצא לאור קונטרס "מערך שיעור תניא" – הכולל מקבץ מערכי שיעור מונגשים –

על 'דף השער' והקדמת המלקט' המהווים בסיס ויסוד לכל ספר התניא!

שאלות לדיון, סיפורים ממחישים, מקורות וסיכומים – הם רק חלק מהאוצרות שיש בפנים.

להזמנות במחירי הפצה – 'ופרצת': 03-9606559 'חישי': 03-9600770

